

Josef Mildé
Praha XVI-1118.

Praha, 21/9.1943.

1. HERALDICKÝ DOPIS.

Česká heraldika dosud neměla ani organizačního centra, ani vlastního tiskového orgánu a je to právě tento nedostatek, v němž lze spatřovat hlavní příčinu, že naše znakoznalství dosud nedosáhlo takového rozvoje, jaký by odpovídal kvalitě vědecky školených odborníků a kvalitě horlivých diletantů. Skutečnost, že nebylo heraldické organizačce, znemožňovala jednak konat akce, jimiž by byl upoután zájem vzdělané veřejnosti k znakoznalství a jeho významu, jednak soustředit a usměrnit heraldická studia a začlenit je také do heraldických snažení širšího rámce.

Jistě již předchozím generacím našich znakoznalců zatanula na mysli potřeba vytvořit heraldickou organizaci, ale nedošlo ani, pokud víme, k veřejné formulaci návrhu v tomto smyslu. Byl to teprve Dr. František Beneš, jenž v podnětném článku v měsíčníku Rád z 15. července 1943 po prvé veřejně ukázal na nutnost organizace, jež by byla spolehlivým základem pro badatelskou činnost heraldickou. Téměř současně pak se konala v Praze první porada několika znakoznalců, jež dospěla k závěru téměř totožným, k jakým dospěl Dr. Frant. Beneš, totiž pokusit se o utvoření heraldické organizace a o vydávání heraldického periodika. Leč oběma těmto souběžným snažením stojí v cestě značné technické překážky a je najisto, zda bude možno je uskutečnit.

Prozatím však byl učiněn alespoň pokus o příležitostnou informační službu zájemcům a to ve formě heraldických dopisů, jež v lhůtách sice nepravidelných, leč pokud možno nepříliš dlouhých byly bezplatně rozesílány všem heraldickým pracovníkům, kteří by měli o ně zájem. Pisatel tohoto prvního heraldického dopisu vzal na sebe úkol shromažďovat materiál pro takové dopisy a rozesílat je; vzal jej na sebe až do doby kdy se k tomu najde osoba povolanější. -

Posílá vám tedy tento první heraldický dopis s přáním, aby tento skromný pokus se stal základem pro další rozvoj soustavné činnosti v oboru královské nauky heraldické v naší vlasti.

Úkoly bádání o heraldice.

Tak zní název článku Dr. Františka Beneše, uveřejněného v revue Rád z 15. července 1943. Doporučujeme všem znakoznalcům, aby se seznámili s jeho obsahem, jenž má význam zásadní, neboť každý, kdo s vážnými úmysly bude spolupracovat na vytvoření českého heraldického ústředí, ať by bylo jakéhokoli rázu, bude se nakonec brát cestami, jež Dr. Frant. Beneš ukazuje. Ovšem, jak sám autor stati poznamenává, bude možno program jím nastíněný v podrobnostech doplnit dalšími náměty, rozhodně však Dr. F. Benešovi náleží zásluha, že byl první, kdo veřejným článkem formuloval požadavky českého znakoznalství.

Je možno uspořádat heraldickou výstavu ?

Rozepisujeme a n k e t u na otázku, zda je možno uspořádat v Praze heraldickou výstavu. Výstava, která by byla analogí drobných výstav soustavně pořádaných pražským Uměleckoprůmyslovým museem, by obsahovala nejprv obecnou heraldiku, tedy obrazové znázornění základních pojmu heraldických, aby tak návštěvník, neobeznalý v znakoznalství, získal alespoň nejnuttnejší poznatky a mohl tak porozumět druhému oddělení výstavy, jež by v stručném přehledu ukázalo českou heraldiku rodovou od počátků až do přítomnosti, dále umělecké slohy, zračící se v časovém sledu v tvorbě znaků, znázornilo by heraldiku zemí, měst a ústavů církevních i světských, nestínilo by význam heraldiky v současné době a poukázalo by na odlišnosti heraldiky zahraniční; obsahovalo by ovšem i ukázky umělecké aplikace heraldiky na budovách a náhrobcích /fotograficky/ a dále na skle a porcelánu, na zbraních, výsivkách, klenotech a pod. Snad by bylo lze přihlédnout i k vlajkám a praporům, jakož i k heraldice řádové.

Vybízíme adresáty tohoto dopisu, aby se vyslovili o návrhu výstavy a aby nám podali náměty k jejímu uspořádání, jak po stránce praktické, tak i po stránce obsahové; prosíme o příspěvky co nejstručnejší, jaké jediné dovoluje rozsah našich dopisů.

Heraldická výročí.

Letos uplynulo 30 roků od smrti Vojtěcha Krále z Dobré Vody, autora známé Heraldiky /1900/, bez níž si sotva lze představit novodobé české znakoznalsví. Přehledné Královo dílo Slezska česká, moravská a slezská /1904/ je cenným repertořem údajů o pramenech k rodopisu a heraldice naší šlechty. Obě díla jsou rozebrána a vyskytou-li se jako antikvární, pak, zejména Heraldika, za těžko dostupnou cenu. Toto hlavní dílo Krále z Dobré Vody nebylo dosud nahrazeno jiným, neboť Heraldika Augusta Sedláčka i Karla knížete Schwarzenberga se ubírá zcela jiným směrem. Ani stručný Stormův Úvod do heraldiky, ostatně též rozebraný, nemůže Králův spis nahradit. Nezbývá nežli doufat, že současná, zatím nesmělá renaissance české heraldiky přinese nové základní dílo o znakoznalsví. Bude to český atlas heraldický, či ilustrovaný heraldický lexikon ? -

Před 100 lety, v r. 1843, se narodil historik Dr. August Sedláček, autor /spolu s M. Kolářem/ Českomoravské heraldiky. Ze byl autorem monumentálního 15 svazkového díla Hrady, zámky a tvrze Království českého, není jistě třeba připomínat. Nesmírně pracovitý historik zanechal kromě jiných četných dějepisných prací také různé menší spisy, mající význam pro znakoznalsví, jako Myšlenky o vzniku českomoravské šlechty a O příjmeních české šlechty. Král z Dobré Vody se těší velké oblibě heraldiků, naproti tomu Sedláčkova akribie není ještě plně oceněna.

Úmrtí dobrého heraldika.

Koncem června 1943 zemřel malíř a grafik Václav Rytíř. V posledních letech svého nedlouhého života se značně věnoval heraldice. Ačkoli nenabyl dokonalé vědecké průpravy heraldické, pracoval přece se vzácnou svědomitostí a smyslem pro odpovědnost. Při kresbě znaků rodových i městských nedal se odstrašit ani pracním bádáním v archivech.

Rytířova heraldika se uplatnila hlavně v exlibris a ve dvou knížkách, Heraldické tinctury a Heraldická růže. Další chystané dílko o heraldické linii snad bude ještě vydáno. Litujeme předčasného skonu tohoto umělce, jehož ruka byla zvláště šťastná při kresbě heraldických zvířat a bájních tvorů.

Lev v české heraldice.

Dr. Frant. Beneš /Praha-Dejvice, Jiráskova 1/ připravuje studii Lev v české heraldice a vítá všechna upozornění, fotografie atd. znaků s obrazem lva na pečetích, náhrobcích, v rukopisech a j. památkách od středověku do současné doby. Autor v studii upozornění vyznačí, výlohy hradí.

Heraldika v aukcích.

V aukcích Sběratelského salonu, Praha XII., Schwerinova 40, konaných v září 1943, se vyskytuje též heraldika, na př. dopis Marie Therése de Bragance z r. 1858 se znakem braganckým a bourbonským; dopis Pavlíny kn. Metternichové z r. 1893 s raženými erby; náčrty náhrobků s heraldickými motivy od K. Liebschera; náhrobní kámen pana ze Švamberka s erbem, rovněž od K. Liebschera; kromě toho různé listiny a dopisy s pečetěmi, heraldické kresby atd.

Erb pánu z Hradce.

V Jindřichově Hradci v Mlýnské ul. stojí zchátralý dům, jenž již před časem byl vyklizen. Nyní pod opadávající omítkou se objevily dobře zachované fresky, zobrazující erb pánu z Hradce a nad vchodem do domu pětilistou růži. Je povinností příslušných činitelů tuto památku zabezpečit před definitivní zkázou.

Závěrem.

Prosíme adresáty dopisů, aby nám posílali vhodné příspěvky. Rádi je zužitkujeme.

J. Milde.